

Ірина Макалюк,

кандидат економічних наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

Анна Ткачевська,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність проблеми. У сучасних умовах висококонку rentного ринку та швидкозмінного зовнішнього середовища екологізація бізнесу стає не лише елементом маркетингової кампанії та фактором формування іміджу підприємства, але й прикладним інструментом підвищення ефективності його бізнес-процесів. Адаптація у виробничу діяльність принципів зеленої економіки і раціонального природокористування дозволяє зменшити операційні та логістичні витрати, оптимізувати використання обмежених ресурсів, перетворити відходи на потенційне джерело доходу та забезпечити підприємство альтернативними джерелами енергії, що набуло особливої актуальності для українських підприємств в умовах блекаутів на тлі воєнного стану.

Метою дослідження є обґрунтування прикладних аспектів екологізації бізнес-процесів підприємств в умовах становлення зеленої економіки (на прикладі компаній Lactalis Group та Lactalis Ukraine).

Результати наукових досліджень. Практичним прикладом реалізації екологічних ініціатив, спрямованих не лише на дотримання європейського законодавства, але й підвищення ефективності бізнес-процесів, зміцнення позицій на міжнародних ринках та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності бізнесу є міжнародна компанія Lactalis Group [1]. Програма екологізації підприємства охоплює усі аспекти його діяльності: закупку сировини та співпрацю з постачальниками, виробничі процеси, логістику, навчання та розвиток персоналу, а також комунікацію зі споживачами. Екологічні ініціативи Lactalis Group реалізує у чотирьох основних напрямках, що представлені на рис. 1.

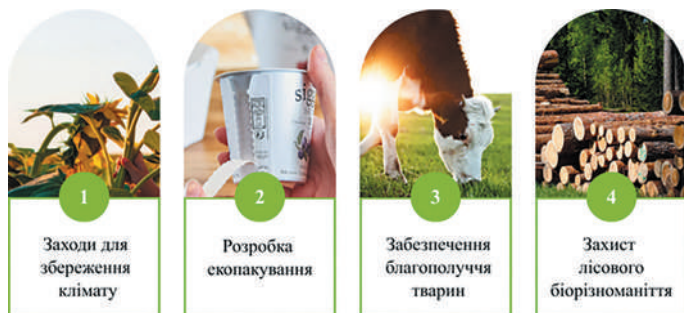

Рис. 1. Основні напрямки реалізації екологічних програм Lactalis Group

Джерело: створено за даними [1]

У кожній із зазначених сфер підприємство має свою мету: у напрямі збереження клімату – досягати нульового рівня викидів CO₂ до 2050 року, скоротивши викиди по всьому ланцюгу створення доданої вартості. При розробці екопакування завдання компанії полягає не лише в його «фізичному» впровадженні, але і у підвищенні обізнаності споживачів про важливість належної переробки. Забезпечення благополуччя тварин включає в себе програму навчання персоналу, оцінку усіх ферм, що є прямими партнерами компанії, досягнення нульової толерантності до жорстокого поводження з тваринами та ліквідацію проблемних практик, таких як купірування хвостів та видалення рогів у телят після 8 тижнів. У напрямі захисту лісового біорізноманіття Lactalis прагне припинити виробку лісів, спричинену вирощуванням сільськогосподарської сировини, а саме сої, виробництвом пальмової олії, первинного паперу, дров, кави та какао, до кінця 2025 року [1]. Таким чином, підприємство має комплексну програму екологізації, що ґрунтується на дотриманні принципів зеленої економіки.

Варто зазначити, що така програма не лише формує соціально відповідальний бізнес, але й допомагає підвищувати ефективність бізнес-процесів на підприємстві. Так, при реалізації плану «нульових викидів» компанія модернізує обладнання, що хоч і потребує додаткових фінансових витрат у короткостроковому періоді, проте зменшує витрати на технічне обслуговування та ремонт, а також витрати, пов'язані з простоями виробництва. Разом з цим, точність та ефективність сучасного обладнання дозволяє знизити втрати сировини, кількість відходів та частку бракованої продукції у довгостроковій перспективі. Ще одним важливим аспектом є оновлення автопарку та оптимізація транспортних потоків. Сучасні автомобілі дозволяють чітко притримуватися температурного режиму при перевезенні сировини та готової продукції, що забезпечує її високу якість та менший відсоток браку. У свою чергу, оптимальні маршрути сприяють зменшенню витрат на паливо та забезпеченню необхідних перевезень меншою кількістю працівників, що зменшує витрати на оплату праці.

Критичним ресурсом для Lactalis Group є вода, тому компанія впроваджує заходи для зменшення обсягів водоспоживання, а також очищення та повторного використання стічних вод. Це дозволяє одночасно запобігати забрудненню водних ресурсів та зменшувати операційні витрати. Також впроваджена в компанії система сортування, переробки та повторного використання відходів (особливо органічних) дозволяє перетворити їх на нові ресурси чи додаткове джерело доходу, а саме енергію та органічні добрива [3].

Окремим напрямом є розробка та впровадження екопакування. Воно містить менше пластику, що зменшує витрати на сировину для її виготовлення, а також значну частину матеріалів можна використати повторно, що також реалізує впровадження принципів зеленої економіки.

Значна увага компанії приділена підвищенню енергоефективності, адже саме енергія є одним з ключових ресурсів у діяльності Lactalis Group. Основні зусилля спрямовані на зменшення споживання електроенергії, що, очевидно, зменшує витрати на енергоносії. Одночасно, компанія працює над поступовим переходом до альтернативних джерел енергії, що набуло особливої актуальності для дочірнього підприємства Lactalis Group – «Lactalis Ukraine» [2], через перебої з електропостачанням в Україні внаслідок повномасштабного військового вторгнення.

Проте, розглядаючи особливості екологізації саме українського підрозділу Lactalis Group варто звернути увагу на певну невідповідність, між задекларованими у звіті «Про сталий розвиток 2024» [3] підходами на міжнародному рівні та їх практичній реалізації на українському ринку. Так, на міжнародному рівні у компанії впроваджений комплексний

підхід до розробки та реалізації екологічних програм та чітко визначені метрики рівня їх досягнення (KPI), тоді як в Україні спостерігається інша ситуація. Попри реалізацію окремих елементів міжнародної програми, зокрема: дотримання європейських стандартів якості, модернізацію автопарку та співпрацю з локальними постачальниками молока [2], відсутні задекларовані цілі та кількісні показники для оцінки рівня їх досягнення. Таким чином, на Lactalis Україна екологізація наразі реалізується не як комплексна програма збереження довкілля, а як «додатковий ефект» оптимізації виробничого циклу підприємства.

Висновки. Таким чином, вітчизняні господарюючі суб'єкти лише розпочинають шлях системної «зеленої» трансформації в контексті євроінтеграційних процесів. Мета і комплексність впровадження екологічних практик значною мірою залежить від зовнішніх умов, зокрема, вимог міжнародного та національного законодавства та засад ринкового господарювання в умовах становлення зеленої економіки. Однак безперечні переваги екологізації бізнес-процесів на підприємствах обумовлюються посиленням «синергетичного» ефекту, який полягає у поєднанні економічного результату (внутрішнього) за рахунок оптимізації виробничих витрат, підвищення енергонезалежності, формування позитивного іміджу компанії та доступу до нових ринків збуту, із соціально-екологічним (зовнішнім) – збереження природних ресурсів, створення безпечної для здоров'я споживачів продукції та захист біорізноманіття на планеті.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Lactalis : сайт. URL: <https://www.lactalis.com/fr/lies-a-la-planete> (дата звернення: 16.04.2026).
2. Lactalis Ukraine : сайт. URL: <https://lactalis.com.ua/lactalis-v-ukrayini/klyuchovi-pokaznyky/> (дата звернення: 16.04.2026).
3. Rapport de Durabilité. 2024. URL: https://assets.ctfassets.net/c4xiawjy3foe/5riEXU-7vOK4sYvDaMO0Ayy/6e1dcf174eaf86dda032db686bef6490/LAC2024_Lactalis_RSE_FR_MEL_COMPLET.pdf.

УДК 001.1; 378.1.
С 80

С 80 **Стойкість освіти і науки в умовах трансформації:** матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Стойкість освіти і науки в умовах трансформації», м. Київ, 06–07 трав. 2026 р. : [зб. тез]. Київ : [ЗВО «МНТУ»], 2026. 609 с.

Збірник містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Стойкість освіти і науки в умовах трансформації», у яких висвітлені актуальні питання із широкого спектру тематичних напрямків, зокрема: тенденції розвитку суспільно-гуманітарних наук; психологічна освіта та практика як запорука стійкості населення; технології цифрового розвитку та цифровізація сучасного освітньо-наукового простору; правове забезпечення суспільних відносин в Україні в умовах глобальних викликів сучасності; тенденції та пріоритети розвитку публічного управління; підвищення ефективності економічних систем на різних рівнях функціонування; трансформація технологій управління в мінливих безпекових умовах; інноваційні підходи та технології реабілітації в сучасних умовах.

У центрі уваги доповідачів був аналіз сучасних проблем, що мають суттєвий вплив на забезпечення стійкості освіти та науки, зокрема, і національної стійкості в цілому, а також наукове обґрунтування шляхів їх вирішення.

УДК 001.1; 378.1.